

Sygn. akt I ACz 158/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2018 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Andrzej Struzik

Sędziowie: SSA Jerzy Bess (spr.)

SSA Anna Kowacz-Braun

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2018 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. N.

przeciwko M. N.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 15 grudnia 2017 roku, sygn. akt I C 1689/17

postanawia:

1. w wyniku częściowego uwzględnienia zażalenia zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że udzielić powodowi R. N. zabezpieczenia roszczenia o zapłatę kwoty 150.000 zł wraz z kosztami postępowania, w tym kosztami wywołanymi próbą ugodową i kosztami wykonania zabezpieczenia, przeciwko pozwanej M. N. poprzez ustanowienie na rzecz powoda hipoteki przymusowej do kwoty 165.090 zł (sto sześćdziesiąt pięć tysięcy dziewięćdziesiąt złotych) na nieruchomości będącej własnością pozwanej, położonej w B. przy ul. (...), stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...), dla której Sąd Rejonowy w B., IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...);
2. oddalić zażalenie powoda w pozostałym zakresie.

SSA Jerzy Bess SSA Andrzej Struzik SSA Anna Kowacz-Braun

Sygn. akt I ACz 158/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia roszczenia.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wskazał, że powód R. N. wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczenia przeciwko pozwanej M. N. o zapłatę kwoty 180.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 listopada 2016 r., kosztami postępowania, w tym kosztami wywołanymi próbą ugodową i kosztami wykonania zabezpieczenia, poprzez ustanowienie na jego rzecz hipoteki przymusowej na nieruchomości należącej do pozwanej, położonej w B. przy ul. (...), stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...), dla której Sąd Rejonowy w B. prowadzi księgę wieczystą numer (...). Powód podał, że domaga się od M. N. zapłaty kwoty 180.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 listopada 2016 r. oraz kosztami procesu tytułem zwrotu nakładów i wydatków czynionych przez powoda na majątek pozwanej, w czasie gdy strony żył w konkubinacie. Według powoda, posiada on interes prawny

w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż pozwana nie pracuje, z oświadczenia złożonego przez nią na rozprawie w dniu 29 listopada 2017 r. wynika, że ostatnio doznała udaru mózgu i jest z tego tytułu częściowo niesprawna ruchowo. Jedynym wartościowym składnikiem majątku pozwanej jest nieruchomość położona w B.. Tymczasem pozwana zamieściła ogłoszenie, że chce zbyć tę nieruchomość. Istnieje zatem bardzo duże prawdopodobieństwo, iż brak zabezpieczenia pozbawi lub co najmniej utrudni zaspokojenie roszczenia powoda.

Oceniając złożony przez powoda wniosek o udzielenie zabezpieczenia Sąd Okręgowy uznał, że nie zasługuje on na uwzględnienie, a to wobec nieuprawdopodobnienia przez powoda istnienia dochodzonego roszczenia.

Sąd I instancji wskazał, że powód wywodzi swoje roszczenie z faktu zawarcia z (...) Bank S.A. umowy kredytu hipotecznego, na mocy której udzielono mu kredytu w wysokości 155.326,76 zł, przy czym kwotę 150.000 zł na wykończenie, remont, modernizację nieruchomości. Kredyt został udzielony na 20 lat i zabezpieczony hipoteką na nieruchomości pozwanej do kwoty 264.055 zł. Kredyt został przeznaczony w całości na remont nieruchomości M. N. i w dalszym ciągu jest spłacany przez powoda. Ponadto ze swojego majątku osobistego powód pokrył zobowiązania pozwanej wobec jej macochy w wysokości 18.000 zł, sfinansował budowę nagrobka (4.000 zł) oraz w całości utrzymywał pozwaną w okresie konkubinatu (48.000 zł).

W ocenie Sądu Okręgowego, z przedłożonych przez powoda dokumentów w postaci wyciągu z księgi wieczystej (k. 21 – 25) i umowy kredytowej (k. 26 – 34) wynika jedynie, że powód był kredytobiorcą, a zabezpieczeniem udzielonego kredytu jest hipoteka, która obciąża nieruchomość pozwanej. W żaden sposób nie zostało uprawdopodobnione, że środki z kredytu zostały przeznaczone na majątek osobisty pozwanej, co jest szczególnie ważne w sytuacji, gdy pozwana podnosi, że tylko niewielka ich część została przeznaczona na remont. Ponadto nieuprawdopodobnione zostało, że powodowi przysługuje roszczenie o zapłatę kwoty 150.000 zł skoro kredyt udzielony został na 20 lat i powód w dalszym ciągu go spłaca. Zasadności pozostałych żądań, na obecnym etapie postępowania, powód w żaden sposób nie uprawdopodobnił, a nawet nie podjął takiej próby.

Od przedmiotowego postanowienia zażalenie wywiódł powód zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez dowolną, wybiórczą ocenę materiału dowodowego, w szczególności:

- dowolną ocenę umowy kredytu hipotecznego nr (...)z dnia 7 lipca 2011 r. zawartej pomiędzy (...) Bank S.A. a powodem, z której wynika, że powodowi udzielono kredytu w wysokości 155.326,76 zł, przy czym kwotę 150.000 zł z przeznaczeniem na wykończenie/ remont/modernizację nieruchomości mieszkalnej, należącej do pozwanej, a wypłata kredytu miała nastąpić w trzech transzach po 50.000 zł każda, z tym że druga i trzecia transza miała zostać wypłacona po udokumentowaniu przez powoda wydatkowania poprzedniej transzy zgodnie z celem kredytowym (część (...) pkt(...)lit. „ (...)i(...)lit. (...)” umowy kredytu),
- pominięcie wydruku wiadomości e-mail z dnia 4 sierpnia 2011 r. wysłanej przez pozwaną do doradcy obsługującego kredyt – M. B., w której to treści pozwana opisuje szczegółowo wykonane prace remontowe za środki finansowe z ww. kredytu w wysokości 100.000 zł oraz prosi o wypłatę trzeciej ostatniej transzy kredytu w wysokości 50.000 zł w celu dokończenia remontu, opisując planowane roboty, a przy tym załączając do wiadomości e-mail zdjęcia z przeprowadzonych prac remontowych,
- pominięcie zestawienia transakcji z (...) Banku (...) S.A. za okres od dnia 1 lipca 2011 r. do dnia 28 grudnia 2011 r., z którego wynika, że pozwana wypłaciła z rachunku bankowego powoda trzy kwoty po 20.000 zł (łącznie 60.000 zł) oraz, że w B. dokonano wypłat z bankomatów na łączną kwotę 18.000 zł w czasie, gdy powód przebywał w Norwegii,

co skutkowało błędnym uznaniem, iż powód nie uprawdopodobnił istnienia roszczenia co najmniej do kwoty 150.000 zł w postępowaniu zabezpieczającym;

2) naruszenie art. 229 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że powód w żaden sposób nie uprawdopodobnił wykorzystania kredytu na remont nieruchomości należącej do pozwanej, w sytuacji gdy pozwana w odpowiedzi na pozew z dnia 11 grudnia 2017 r. przyznała, iż kredyt częściowo został przeznaczony na remont jej nieruchomości i wskazała, że pobrała z rachunku bankowego powoda kwotę 60.000 zł, tym samym należało uznać roszczenie powoda do tej kwoty jako udowodnione (uznane);

3) naruszenie art. 230 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że powód w żaden sposób nie uprawdopodobnił roszczenia, w sytuacji gdy pozwana nie wypowiedziała się co do twierdzeń powoda, iż w czasie konkubinatu stron powód pokrył koszty utrzymania pozwanej w łącznej wysokości 48.000 zł, których zapłaty żąda powód jako świadczenie nienależne, tym samym należało uznać te twierdzenia jako udowodnione, a przynajmniej uprawdopodobnione w postępowaniu zabezpieczającym;

4) naruszenie art. 730¹ § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że powód nie uprawdopodobnił istnienia roszczenia, w sytuacji gdy istnienie roszczenia powoda w wystarczającym stopniu uprawdopodobniają figurujące w aktach dokumenty.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i udzielenie zabezpieczenia roszczenia powoda poprzez ustanowienie na rzecz powoda hipoteki przymusowej na nieruchomości należącej do pozwanej, położonej w B. przy ul. (...), stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...), dla której Sąd Rejonowy w B., IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), w celu zabezpieczenia wierzytelności powoda przeciwko pozwanej o zapłatę kwoty 180.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 listopada 2016 r. kosztami postępowania, w tym kosztami wywołanymi próbą ugodową i kosztami wykonania zabezpieczenia. Powód wniósł również o pozostawienie Sądowi I instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, domagając się zasądzenia tych kosztów od pozwanej na swoją rzecz.

W uzasadnieniu zażalenia powód wskazał, że kwota 150.000 zł z otrzymanego przez niego kredytu miała zostać przeznaczona na wykończenie/remont/modernizację nieruchomości (część (...) pkt (...) umowy). Wyplata kredytu miała nastąpić w trzech transzach (część(...) pkt(...) umowy). Warunkiem uruchomienia kredytu było spełnienie warunków określonych w (...) (część (...) pkt (...) lit. „(...)” umowy). Powód był zobowiązany do przedstawienia w terminie 2 miesięcy po uruchomieniu ostatniej transzy kredytu dokumentacji fotograficznej potwierdzającej wykonanie wszystkich prac zawartych w (...) (część(...) pkt (...) lit. (...)” umowy). Bank miał prawo wypowiedzieć umowę kredytu z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku przeznaczenia kredytu na inny cel niż określony w umowie (część(...) § (...) pkt (...) lit. (...)” umowy). Powód podkreślił, że skoro bank wypłacił powodowi wszystkie transze kredytu i nie wypowiedział umowy kredytu z uwagi na wykorzystanie kredytu niezgodnie z umową to należy przyjąć, że ww. kwota została wydatkowana na remont nieruchomości pozwanej. Dodatkowo w wiadomości e-mailowej przesłanej przez pozwaną w dniu 4 sierpnia 2011 r. do doradcy obsługującego kredyt – M. B. pozwana szczegółowo opisuje na jakie prace remontowe wykorzystano kwotę 100.000 zł i prosi o uruchomienie ostatniej transzy kredytu w wysokości 50.000 zł, wskazując przy tym jakie prace mają zostać jeszcze wykonane. Z treści wiadomości e-mailowej wynika, że została do niej załączona dokumentacja zdjęciowa z prac remontowych. Ponadto z zestawienia transakcji z (...) Banku (...) S.A. za okres od dnia 1 lipca 2011 r. do dnia 28 grudnia 2011 r. wynika, że pozwana wypłaciła z rachunku bankowego powoda trzy kwoty po 20.000 zł (łącznie 60.000 zł) oraz, że w B. dokonano wypłat z bankomatów na łączną kwotę 18.000 zł, w czasie gdy powód przebywał w Norwegii.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Wedle natomiast art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie

celu postępowania w sprawie. Co do zasady roszczenie można uznać za uprawdopodobnione, gdy bez szczegółowej analizy wszystkich aspektów faktycznych i prawnych sprawy można na pierwszy rzut oka stwierdzić, że przysługuje ono wnioskodawcy – w świetle przytoczonych przez niego twierdzeń faktycznych, potwierdzonych przedstawionymi dowodami bądź innymi środkami. Uprawdopodobnienie dotyczy zarówno podstaw faktycznych roszczenia, jak i jego podstawy prawnej – dochodzone roszczenie musi więc *prima facie* znajdować podstawę faktyczną i normatywną. Podkreślić również należy, że zgodnie z art. 243 k.p.c., zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. W postępowaniu zabezpieczającym panuje więc złagodzony rygor dowodowy – uprawdopodobnienie roszczenia nie jest równoznaczne z jego udowodnieniem, w związku z czym nie musi ono oznaczać pewności sądu co do istnienia roszczenia, lecz jedynie jego wysokie prawdopodobieństwo.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, na obecnym etapie postępowania powód uprawdopodobnił swoje roszczenie o zapłatę w zakresie kwoty 150.000 zł wydatkowanej na remont nieruchomości stanowiącej własność pozwanej. Pozwana nie kwestionuje faktu, że powód zaciągnął kredyt na kwotę 150.000 zł w celu sfinansowania remontu przedmiotowej nieruchomości. Z postanowień przedłożonej do akt umowy kredytu wynika, że wypłata kolejnych transz kredytu uzależniona była od wykorzystania uprzednio uzyskanych środków zgodnie z „Harmonogramem Wypłaty Transz” (część (...) pkt (...) lit. „(...)” umowy). Nadto kredytobiorca był zobowiązany do przedstawienia w terminie 2 miesięcy po uruchomieniu ostatniej transzy kredytu dokumentacji fotograficznej potwierdzającej wykonanie wszystkich prac zawartych w (...) (część (...) pkt (...) lit. „(...)” umowy). Jednocześnie bank był uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę któregokolwiek z warunków udzielenia kredytu (część (...) § (...) ust. (...) lit. „(...)” umowy). Dodatkowo, w wiadomości e-mailowej przesłanej przez pozwaną w dniu 4 sierpnia 2011 r. do doradcy obsługującego kredyt – M. B., pozwana potwierdziła, że pochodzące z kredytu środki w kwocie 100.000 zł zostały przeznaczone na prace remontowe na przedmiotowej nieruchomości, szczegółowo opisując zakres tych prac. W wiadomości tej pozwana zwróciła się o uruchomienie ostatniej transzy kredytu w wysokości 50.000 zł, wskazując jakie prace mają zostać jeszcze wykonane. Skoro zatem bank wypłacił powodowi kredyt w pełnej wysokości i nie wypowiedział umowy kredytu z uwagi na wydatkowanie środków pochodzących z kredytu niezgodnie z umową, należy uznać, że powód uprawdopodobnił, iż pochodzące z kredytu środki w kwocie 150.000 zł zostały przeznaczone na remont nieruchomości pozwanej. Powód nie uprawdopodobnił jednak, że wydatkował na rzecz pozwanej inne kwoty wymienione w pozwie, w tym tytułem spłaty udziału spadkowego na rzecz macochy pozwanej, budowy nagrobka oraz bieżącego utrzymania pozwanej w okresie trwania konkubinatów stron. Wprawdzie z zestawienia transakcji na rachunku bankowym powoda w (...) Banku (...) S.A. wynika, że w dniach 13 i 26 lipca 2011 r. oraz 23 sierpnia 2011 r. pozwana wypłaciła z tego rachunku kwoty po 20.000 zł (tj. łącznie 60.000 zł), jednakże zgromadzone do tej pory w aktach sprawy materiały nie pozwalają na jednoznaczne stwierdzenie na jaki cel te środki zostały wydatkowane. Z tych przyczyn uznać należy, że powód uprawdopodobnił swoje roszczenie jedynie w zakresie kwoty 150.000 zł.

Powód uprawdopodobnił również interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia dochodzonego roszczenia przedkładając wydruk ze strony internetowej „ (...)” (k. 83 – 84), na której zamieszczono ofertę sprzedaży nieruchomości będącej własnością pozwanej położonej w B. przy ul. (...). Należy zgodzić się z powodem, że w sytuacji, gdy pozwana podejmuje działania mające doprowadzić do zbycia jedynego istotnego składnika jej majątku, istnieje uzasadniona obawa, że brak zabezpieczenia może uniemożliwić lub poważnie utrudnić powodowi wykonanie ewentualnie zapadłego w sprawie wyroku uwzględniającego powództwo.

W tym stanie rzeczy uznać trzeba, że istnieją ustawowe podstawy do udzielenia powodowi zabezpieczenia dochodzonego przez niego roszczenia. Wskazany przez powoda sposób zabezpieczenia poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej własność pozwanej jest w niniejszej sprawie dopuszczalny w świetle treści przepisu art. 747 pkt 2 k.p.c., a ponadto zapewni powodowi należyta ochronę, nie obciążając pozwanej ponad potrzebę (art. 730¹ § 3 k.p.c.).

Z uwagi na wysokość uprawdopodobnionego przez powoda roszczenia (150.000 zł) Sąd Apelacyjny uwzględnił wniosek o zabezpieczenie do sumy zabezpieczenia 165.090 zł, na którą składają się: kwota uprawdopodobnionego roszczenia – 150.000 zł, opłata sądowa od pozwu naliczona od tej kwoty – 7.500 zł, koszty zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem I instancji – 5.400 zł, opłata sądowa od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej – 300 zł, koszty zastępstwa procesowego za postępowanie pojednawcze – 240 zł, opłata sądowa od wniosku o udzielenie zabezpieczenia – 100 zł, koszty zastępstwa procesowego za postępowanie zabezpieczające – 1.350 zł, opłata sądowa od wniosku o wpis hipoteki – 200 zł, co odpowiada treści przepisu art. 736 § 3 k.p.c.

Mając to na uwadze, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone postanowienie w sposób wskazany w pkt 1 sentencji, na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., a w pozostałym zakresie oddalił zażalenie, o czym orzeczono w pkt 2 sentencji, na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeknie zaś Sąd Okręgowy w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, stosownie do reguły wyrażonej w art. 745 § 1 k.p.c.

SSA Jerzy Bess SSA Andrzej Struzik SSA Anna Kowacz-Braun